

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД У НИШУ
28 Гж. бр. 4028/17
12.10.2017. године
Н и ш

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У НИШУ, у већу састављеном од судије Марине Ђукић, председника већа и судија Невене Благојевић и Стојанке Вујошевић, чланова већа, у правној ствари тужиоца Р. Т. из ..., сада са боравиштем у ..., кога заступа пуномоћник адвокат Жарко Стаменковић из Лесковца, против туженог С., правног следбеника туженог А., ради накнаде материјалне и нематеријалне штете, вредност предмета спора 2.744.000,00 динара, одлучујући о жалбама странака изјављеним против пресуде Основног суда у Лесковцу 30 П.бр. 5662/12 од 08.02.2016. године, на седници већа одржаној дана 12.10.2017. године, донео је следећу

П Р Е С У Д У

ОДБИЈАЈУ СЕ, као неосноване, жалба тужиоца Р. Т. из ... и жалба туженог С. и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Лесковцу 30 П.бр. 5662/12 од 08.02.2016. године, **осим у другом ставу изреке у делу одлуке о законској затезној камати**, у ком се делу жалба туженог делимично усваја и пресуда **ПРЕИНАЧУЈЕ** утолико што се тужиоцу на износ главног дуга од 120.176,00 динара досуђује законака затезна камата почев од 01.12.2015. године па до коначне исплате, док се **ОДБИЈА** као неоснован захтев тужиоца којим је тражио да му се законска затезна камата досуди и на износ од још 107.208,00 динара почев од 01.12.2015. године до исплате.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лесковцу 30 П.бр. 5662/12 од 08.02.2016. године у првом ставу изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се правни претходник туженог А. обаеже да му на име накнаде штете због задобијене тешке телесне повреде дана 18.08.2009. године у ... у виду вишепарчадног прелома зглобне главице десне збучне кости, а поред исплаћених износа у вансудком поступку од 70.000,00 динара за претрпљени страх, 100.000,00 динара за претрпљене физичке болове, 50.000,00 динара за душевне болове због наружености и 180.000,00 динара на име душевних болова због умањења опште животне активности, исплати до пуне накнаде наматеријалне штете и то: за претрпљени страх износ од 80.000,00 динара, за претрпљене физичке болове износ од 150.000,00 динара, за душевне болове због умањења животне активности износ од 220.000,00 динара и за душевну бол због наружености износ од 200.000,00 динара, или све укупно 670.000,00 динара, са законском затезном каматом од дана пресуђења па до коначне исплате, као неоснован.

Другим ставом изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца, па је правни претходник туженог обавезан да му на име накнаде материјалне штете због изгубљене зараде за временски период од 18.08.2009. године до 01.03.2010. године са обрачунатом каматом до 01.02.2015. године исплати укупан новчани износ од 227.384,80 динара са законском затезном каматом почев од 01.12.2015. године, па до коначне исплате.

Трећим ставом изреке, вишак тужбеног захтева тужиоца за накнаду материјалне штете на име изгубљене зараде преко досуђеног у ставу 2. изреке пресуде па до траженог износа за радну 2010. годину од 676.879,07 динара, за радну 2011. годину 607.636,07 динара, за радну 2012. годину од 615.203,20 динара, за радну 2013. годину од 540.627,40 динара, за радну 2014. годину од 504.116,30 динара и за радну 2015. годину од 401.488,40 динара, са законском затезном каматом на ове износе почев од 01.12.2015. године па до коначне исплате, одбијен је као неоснован.

Четвртим ставом изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се правни претходник туженог обавезе да му на име будуће ренте због потпуног губитка радне способности за обављање молерско-фасадерских послова месечно исплаћује износ од по 40.851,00 динара почев од 01.09.2014. године па убудуће, док не наступа околности које ову обавезу укидају или мењају и то исплатом овог износа почев од 01. до 05. у месецу за текући месец, као и да му, на заостале рате досуђене ренте, исплати законску затезну камату обрачунату на дан извршности пресуде, као неоснован.

Петим ставом изреке, обавезан је тужени да тужиоцу исплати, на име трошкова поступка укупан новчани износ од 179.152,70 динара, са законском затезном каматом почев од дана падања у доцу па до коначне исплате.

Против ове пресуде тужилац је благовремено преко пуномоћника изјавио жалбу, побијајући одбијајуће делове пресуде због битне повреде поступка, погрешно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права, са предлогом да Апелациони суд укине првостепену пресуду и врати предмет на поновни поступак и одлучивање.

Тужени није поднео одговор на жалбу.

Против наведене пресуде жалбу је благовремено изјавио и правни следбеник туженог, у односу на кога је са његовим пристанком тужба преиначена С. , побијајући пресуду у другом и петом ставу изреке због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права са предлогом да се ожалбена пресуда у побијаним деловима преиначи и одбије тужбени захтев тужиоца као неоснован а да се тужилац обавезе да му надокнади трошкове парничног поступка.

Тужилац није поднео одговор на жалбу.

Апелациони суд у Нишу је испитао побијану пресуду у смислу одредбе чл. 386. ЗПП („Службени гласник РС“ бр.72/11, 49/13, 74/13 и 55/14), па је по оцени жалбених навода нашао да је жалба тужиоца неоснована а жалба туженог делимично основана, из следећих разлога.

Побијана пресуда у потврђеним деловима није захваћена битним повредама одредаба парничног поступка из чл. 374. ст. 2. тач. 1.,2.,3.,5.,7. и 9. ЗПП о чему другостепени суд води рачуна по службеној дужности, као ни битним повредама

одредаба парничног поступка из чл. 374. ст. 2. тач. 12. ЗПП, на које се указује наводима у жалама странака. На правилно и потпуно утврђено чињенично стање, првостепени суд је је у тим деловима пресуде правилно применио материјално право.

Према утврђеном чињеничном стању, дана ... године у ..., дошло је до саобраћајне незгоде на тај начин што је путничко возило, којим је управљала М. С. из ..., предузело радњу скретања са десне на леву страну у раскрсници пута, без претходног уверења возача да такву радњу може учинити без опасности за друге учеснике у саобраћају, у тренутку када је мотоцикл којим је управљао А. Ђ. био у фази претицања њеног возила, услед којих пропуста је мотоцикл ударио у путничко возило. Том приликом је тужилац, који се возио као сувозач на мотоциклу, задобио телесне повреде у виду прелома главице жбичне кости. Због наведеног саобраћајног удеса, правноснажном кривичном пресудом Основног суда у Лесковцу К. бр. 2404/10, која је потврђена пресудом Апелационог суда у Нишу Гж.бр. 2637/12 од 13.06.2013. године, окривљена М. С. је оглашена кривом због кривичног дела тешко дело против безбедности јавног саобраћаја и истој је изречена кривична санкција. Мотоцикл којим је управљао А. Ђ. није био регистрован и кретао се брзином преко дозвољене, а возач мотоцикла је возилом управљао без возачке дозволе. Путничко возило којим је управљала М. С. је у време настанка саобраћајне незгоде било осигурано код правног претходника туженика, А. . У вансудском поступку, туженом је као оштећеном у саобраћајном удесу, од стране наведеног осигурања исплаћена накнада нематеријалне штете у укупном износу од 400.000,00 динара и то за душевне болове због умањења опште животне активности од 15% износ од 180.000,00 динара, за душевне болове због наружености износ од 50.000,00 динара, за претрпљени страх износ од 70.000,00 динара и за претрпљене физичке болове износ од 100.000,00 динара. Вештачењем преко вештака лекара ортопеда је утврђено да се повреде које је тужилац претрпео у саобраћајном удесу квалификују као тешке телесне повреде, да је тужилац услед задобијених повреда трпео бол велике јачине 2-3 сата након повређивања, 5-6 сати након операције а после тог периода и након хируршког и ортопедског збрињавања наведене повреде. Бол средње јачине је трајала 5-7 дана након повреде и операције, али не као стални и непрекидан бол, већ као бол који се смењивао у свом ритму све док није прешао у бол лаког интензитета. Бол мале јачине је трајао у континуитету до 8 недеља од настанка повреде и након операције, а након престанка бола средње јачине, при чему није био непрекидан већ повремени који је у почетку био чешћи и трајао је дуже, престајао је узимањем лекова против болова, а затим је био све ређи и краће је трајао, с тим што ће тужилац овај бол имати до краја живота због нарушене функције лакатног ручног зглоба. Услед задобијене повреде, код тужиоца постоји трајно умањење општих животних активности у лакој степену око 10-15%, јер тужилац сада са појачаним напором, у мањем квалитету и дужини трајања, може себи да приушти бројна животна задовољства, као и естетска наруженост у виду закочености покрета у десном лакту у средњем степену и ожиљна промена у пределу спољашње стране десног лакта у лакој степену. Вештачењем од стране вештака лекара неуропсихијатра је утврђено да су природа задобијених повреда и нарочито околности самог повређивања код тужиоца проузроковали примарни страх јаког интензитета који је трајао од тренутка настанка повреде па док му није указана прва помоћ на месту повређивања. Даље је трпео секундарни страх јаког интензитета у виду забринутости за своје здравствено стање, односно последице повређивања и то јаког интензитета током активног болничког лечења и након тога у трајању од 1-1,5 месеци, а затим и секундарни страх у квалитету повремене средње и лаке забринутости, при чему секундарни страх у виду лаке забринутости тужилац и даље

трпи, јер досадашње лечење није лако задовољавајуће резултате које је он очекивао. Претрпљени страх није оставио трајне последице по психичку стабилост тужиоца. Због трајне естетске наружености, тужилац трпи душевну бол у лакој степену на горњој граници. Тужилац има 45 године, завршио је пољопривредну школу, није у радном односу, а пре повређивања је повремено обављао молерске и фасадерске послове, с тим што је исти од стране грађевинске радње "Изградња" из Придворице усменим уговором о делу био ангажован за обављање молерско фасадерских радова на градилишту у ... за период од 25.08.2009. године, па за наредних шест месеци. Уговорена дневница за овај посао је била 25 евра у динарској противвредности за 26 радних дана. Због повређивања тужиоца, до реализације уговореног посла није дошло. Тужилац током поступка није пружио доказе везане за друге нереализоване послове након повређивања или покушаје за обављање других врста послова које би могао да обавља сходно свом здравственом стању. Према налазу вештака медицине рада утврђено је да код тужиоца постоји губитак радне способности због нарушеног локалног интегритета коштаног мишићног система због очекиваног прогресивног и постепеног оштећења, дегенерације зглобне хрскавице. Код тужиоца постоји потпуни и трајни губитак радне способности за послове који изискују веће физичко ангажовање, јер их тужилац не може обављати у пуном и непотпуном обиму без замора и последица по здравље. Препоручљив је седећи посао или лакши стојећи који није склопчан са већим физичким напором и ангажовањем десне руке. Вештачењем од стране вештака економске струке је утврђена висина накнаде коју би тужилац остварио да је реализован уговорени посао у трајању од шест месеци, те је за период од 25.08.2009. године па надаље за шест месеци вештак утврдио да изгубљена зарада тужиоца износи 284.230,80 динара, који износ у себи садржи и износ обрачунате камате због доцње у исплати. Вештак је дао и обрачун изгубљене зараде тужиоца за 2010., 2011., 2012., 2013., 2014., и 2015., годину а изјаснио се и о месечној ренти која би припадала тужиоцу.

Код овако утврђеног чињенично стања, правилно је првостепени суд применио материјално право, одредбе чл. 189., чл. 192., чл. 195. ст. 2., чл. 200 и чл. 897. ЗОО, као и одредбу чл. 2. ст. 1. тач. 2. Закона о обавезном осигурању у саобраћају, када је одбио тужбени захтев тужиоца за досуђење већих износа нематеријалне штете због претрпљеног физичког бола, страха, душевних болова због наружености и умањења опште животне активности од оних који су му од стране туженог исплаћани пре покретања спора, када је туженог обавезао да тужиоцу надокнади штету у виду измакле користи за посао који је уговорио а није реализовао због претрпљене телесне повреде и када је одбио тужбене захтеве тужиоца за веће износе од досуђеног до тражених износа за наредних шест година и за исплату будуће месечне ренте због изгубљене зараде услед неспособности за рад.

За своју одлуку, чија је изрека јасна и непротивречна стању у списима предмета, првостепени суд је дао довољне, детаљне и непротивречне разлоге које уважава и Апелациони суд. Стога се неосновано жалбама странака указује да пресуда има недостатака због којих се не може испитати, јер наводно пресуда не садржи разлоге о одлучним чињеницама а изнети разлози су међусобно контрадикторни.

Правилно је првостепени суд утврдио да је тужилац претрпео штету у саобраћајном удесу који је скривио возач путничког возила, које је било осигурано код правног претходника туженика А., те је тужени у обавези да применом чл. 987. Закона о облигационим односима и чл. 2. ст. 1. тач. 2. Закона о обавезном осигурању

у саобраћају исплати штету тужиоцу, као трећем лицу које је исту претрпео због превозног средства које је осигурано код туженог. Правни претходник туженог је пре покретања поступка тужиоцу исплатио одређене износе нематеријалне штете, чиме је прихватио своју пасивну легитимацију.

Првостепени суд је правилно нашао да на страни тужиоца постоји допринос настанку штете са утврђених 20%, што је према одредби чл. 192. ЗОО основ за смањење износа штете које је тужени у обавези да исплати. Према пресуди којом је М. С. оглашена кривом због кривичног дела из домена безбедности саобраћаја на путевима, произилази да се возач мотоцикла кретао брзином која је већа од дозвољене и да је истим управљао пре стицања права на управљање моторним возилом. Пристанком тужиоца да се као сувозач вози са лицем које нема потребну дозволу за управљање моторним возилом а самим тим за кога се сматра да нема довољно знања ни вештина да возилом управља на безбедан начин, исти је допринео да штета буде већа од оне која би била да је возач мотоцикла имао таква знања и возио дозвољеном брзином, тим пре што се ради о нерегистрованом возилу. Пристанак тужиоца да се вози под наведеним околностима као сувозач на мотоциклу подразумева његов пристанак на штету коју би могао претрпети кривицом возача мотоцикла, али исти не подразумева и пристанак на штету коју би могао претрпети кривицом других учесника у саобраћају. Због тога је првостепени суд правилно утврдио да је тужени у обавези да тужиоцу исплати претрпљену штету, уз умањење процењеног доприноса настанку штете од 20 %.

Ценећи интензитет и дужину трајања физичког бола и стаха које је тужилац трпео, као и интензитет душевних болова због наружености и умањења опште животне активности, првостепени суд је уз правилну примену критеријума прописаних одредбом чл. 200. ст. 2 ЗОО нашао да тужиоцу припада за претрпљене физичке болове износ од 120.000,00 динара, на име претрпљеног страха износ од 100.000,00 динара, на име умањења опште животне активности износ од 220.00,00 динара и на име душевних болова због наружености износ од 60.000,00 динара, што укупно износи 500.000,00 динара. Износи штете који тужиоцу припадају се умањују за проценат његовог доприноса настанку штете од 20%, те је износом који је тужени исплатио пре покретања поступка у потпуности исплаћена нематеријална штета која тужиоцу припада.

Неосновано се жалбом тужиоца указује да првостепени суд приликом одмеравања висине нематеријалне штете није уважио налаз и мишљење вештака лекара, односно није уважио чињенице да је тужилац трпео значајан страх веће јачине и велико трпљење болова и значајну патњу због умањене животне активности, те да раније исплаћени износи не представљају потпуну накнаду и не одговарају циљевима прописаним чл. 200. ЗОО. Наиме, првостепени суд је детаљно цитирао и ценио и налаз вештака лекара ортопеда и налаз вештака лекара неуропсихијатра и ценио све околности случаја од којих зависи висина тражених видова нематеријалне штете, те је правилно нашао да исплаћени износи представљају адекватну новчану накнаду за повређена добра. Нематеријална штета по свом циљу не представља цену повређених добара, већ иста има сврху да се прибављањем других погодности оштећеном лицу олакша и пружи сатисфакцију која ће ублажити настале повреде у сфери душевних болова. Због тога се ови износи не могу увек изјадначавати и досуђивати у фиксним и увек истим износима, већ закон даје могућност суду да оценом свих околности конкретног случаја исту утврђује по слободној оцени.

Одредбом чл. 195. ЗОО је прописано да ко другоме нанесе телесну повреду или му наруши здравље, дужан је да му поред осталог надокнади и зараду изгубљену због неспособности за рад за време лечења. Ако повређени због потпуне или делимичне неспособности за рад губи зараду, одговорно лице је дужно плаћати повређеном одређену новчану ренту, као накнаду за ту штету.

Првостепени суд је правилно утврдио чињенично стање да је тужилац завршио средњу пољопривредну школу, али да је у периоду пре повређивања повремено радио молерске и фасадерске послове, као и да је пре повређивања уговорио обављање таквих послова са фиксном ценом рада и у тачно одређеном временском периоду када се ти послови имају обавити. Висина изгубљене зараде тужиоца због нереализовања овако договореног посла је утврђена вештачењем преко вештака економске струке, који је у свом налазу од 01.12.2015. године утврдио да је тужилац у периоду од повређивања па до 01.03.2010. године изгубио зараду у износу од 150.220,30 динара, при чему је вештак обрачунао и износ затезне камате на сваки појединачни месечни износ изгубљене зараде почев од доспелости зараде до дана вештачења и тако је утврђен износ од 134.401,50 динара, те је укупна штета по овом основу 284.230,80 динара. Умањењем укупног износа штете за утврђени проценат доприноса тужиоца настанку штете од 20%, правилно је првостепени суд утврдио да укупан износ материјалне штете по овом основу од 227.384,80 динара. На износ главног дуга од 150.220,30 динара, умањен за допринос тужиоца од 20 % чиме се добија износ од 120.176,00 динара, тужилац има право на исплату законске затезне камате, почев од дана до када је вештачењем камата обрачуната 01.12.2015. године, до коначне исплате. Основано се међутим жалбом туженог указује да је приликом досуђења затезне камате и на преостали износ првостепени суд погрешно применио материјално право, одредбу чл. 279 ст. 1 ЗОО, јер је на обрачунати износ затезне камате поново досудио тужиоцу камату, због чега је одлука првостепеног суда у том делу преиначена и захтев тужиоца одбијен.

Неосновано се жалбом туженог оспорава оцена доказа првостепеног суда приликом утврђивања чињеница да је тужилац због повреда у саобраћајном удесу изгубио зараду коју би остварио пословима које је договорио пре повређивања. Ову чињеницу је првостепени суд правилно утврдио саслушањем сведока, власника грађевинске радње који је потврдио детаље договора везаног за уговорене послове. Чињеница да тужилац у време повређивања није био у радном односу није од утицаја на његово право на исплату зараде коју је основано очекивао од уговореног посла, тим пре што је вештак приликом утврђивања висине ове зараде одбио износе пореза и доприноса који би теретили овај износ зараде. Такође, без значаја су жалбени наводи којима се истиче да тужилац по природи уговореног посла није могао да обавља молерске послове у зимским месецима из разлога што вештак за месеце јануар и фебруар изгубљену зараду тужиоцу и није обрачунавао.

Неосновано се жалбом тужиоца оспорава одлука првостепеног суда којом је одбио његов захтев за исплату зараде коју је губио у наредним годинама због немогућности обављања молерских и фасадерских послова као и одлуку којом је одбијен његов захтев за исплату ренте.

Изгубљена добит односно у конкретном случају изгубљена зарада због неспособности за рад не представља претпостављену зараду, већ зараду коју је тужилац основано очекивао по редовном току догађаја. Тужилац није у радном односу, има завршену пољопривредну школу а суду није доставио доказа из којих би

се са сигурношћу односно извесношћу утврдило да би се он истим темпом и са истом зарадом молерским и фасадерским пословима бавио и у наредним годинама. Тужилац је према налазу вештака неспособан за рад који подразумевају већи физички напор, али ова чињеница није довољна да би он остварио право на изгубљену зараду односно ренту. Тужилац је имао обавезу да докаже коју зараду губи и коју зараду би основано очекивао, па како на те околности није пружио јасне ни довољне доказе, правилан је закључак првостепеног суда о том делу захтева.

Цењени су и остали жалбени наводи странака, али су исти по оцени инстанционог суда неосновани и без утицаја на другачију оцену правилности и законитости побијане пресуде.

Правилна је и одлука првостепеног суда, донета сходно делимичном успеху тужиоца у спору сходно одредбама чл. 153. и чл. 154 ЗПП.

Из свих наведених разлога, применом одредбе чл. 390 и чл. 394 ст. 1 тач. 4. ЗПП, одлучено је као у изреци пресуде.

АПЕЛАЦИОНИ СУД У НИШУ, дана 12.10.2017. године, 28 Гж. 4028/17

**Председник већа-судија,
Марина Ђукић, с.р.**

**Тачност преписа потврђује:
Управитељ судске писарнице**